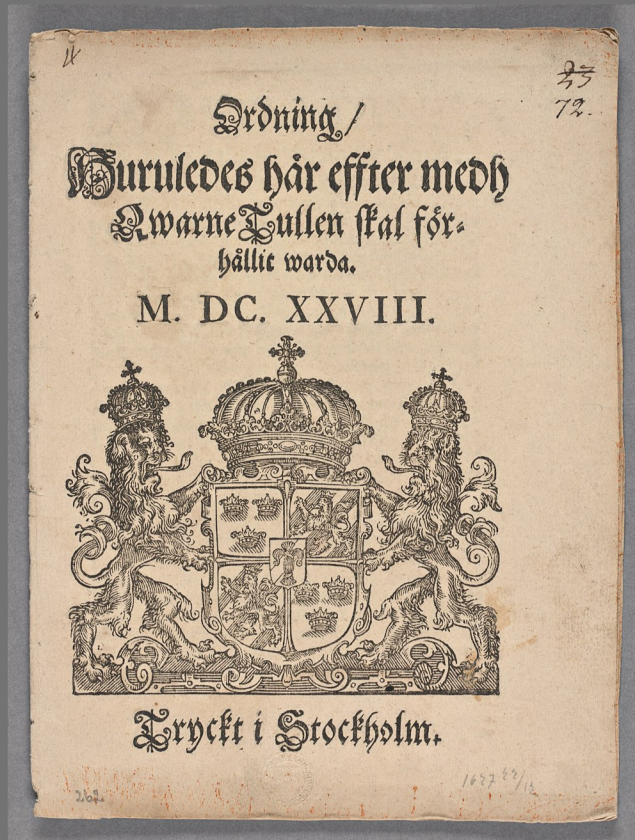

Ordning, Huruledes här effter medh QwarneTullen skal ...

SOT // Kungl. förordningar / I. saml.

Tillkomstår 1628
Digitaliserad år 2016

National Library
of Sweden

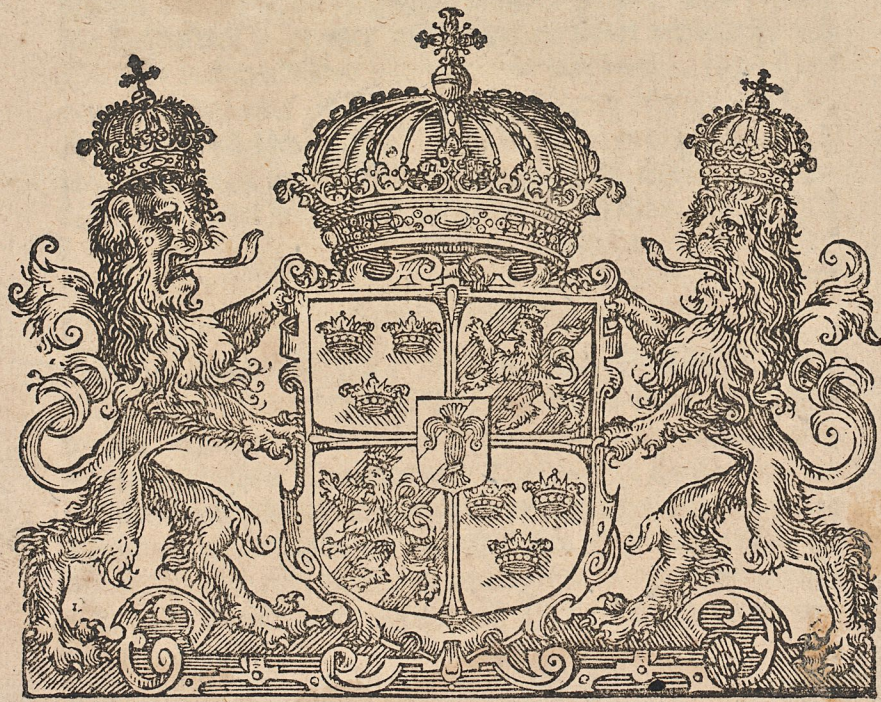
14

73
72.

Ordning /

Suruledes här effter medh
Awarne Tullen skal för-
hällie warda.

M. DC. XXVIII.

Tryckt i Stockholm.

262.

1627 82/12

REKONSTRUKTION

och
ligie
dagh
willie
ständ
Dw
brödd
wij d
Dh
och S
Hw
sadan
fom
läste
The
delig
D
nerh
thera
icke
Dw
Lan
göra
bygg

Wij Gustaff Adolph /
medh Gudz nådhe / Sweri-
ges / Göthes och Wendes Konung /
Storfurste til Finland / Hertigh vthi Estland

och Carelen / Herre vthöfwer Ingermanland / ic. Göre witter-
ligit / at ehuru wål samptlige Rijszens Ständer på then Rijsz-
dagh 2hr 1625. här i Stockholm hölts / enhälleligen hafwe be-
williet och sampryche Ds och Fäderneslandet til styrelia och bis-
stånd en lideligh Tult aff all then Sådth som aff Vnderfäterne til
Dwarn föres plågher / vthlofwandes för sikh och sine Medh-
brödher samma Tull redheligen vthgöra wilia : Så befinne
wij dochliktwål / at ther medh fleer ett stoort vnderleff / och
Ds och Cronan icke fleer then rättigheet som bordes / ther aff wij
och Fäderneslandet en merckeligh Skadhe och Affsaknat taghe.
Hwarföre / på thet medh be- Tull må fleer een richtigheet / och
sådant Skadeligit vnderleff och bedrogh i tijdh wäries och före-
kommes / hafwe wij thenne efftersöliende Ordning / såsom then
bäste och tienligeste nu för thenne tiden finnes kan / författe låtet /
Ther effter wij ock wele / at alle wære trogne Vnderfäter / så An-
delige som Verldzlige / Adel och Dadel sikh retta skole.

In thet Första / Skole alle Handqvarner
vthi hela Rijsket / hoos Adel och Dadel / hwar och een i syn-
nerheet affskaffes / och Vnderfäterne i then stadhen igen medh
theras Wåld sökia Tollqvarnar / hålft vthi the Landzender som
icke så fierran aflågne äre / at them omögelighit någhen annor
Dwarn nå eller besökia kunne / Och ther elliest någerstådes på
Landet kan wara seel på Tullqvarnar / wele wij then Förordning
göra låte / at flere bådhe Wats och Wådherqvarnar skole up-
bygde warde.

Til thet Andra / Fördrifter sigh och sed han någon / ehoo han är / at bruka Handqvarner i sitt Hws / och vthi så motte wår Tull och Rättigheet försmiller / Then samme som thet medh beslagen warder / skal effter flitigh och noghe åtvarning böta förste gången 10. Daler / andre gången 40. Daler. Kommer han tredie resan igen / wari straffat / som Wår och Cronones Livff.

Til thet Tredie / Och på thet alle tilfälle til sådane Handqvarner må förtages / wele wijs här medh alswarliggen förbudt hafwa widh alle Steenbrott vthi hela Riket / at ingen må eller skal bryte och tilhugge någon Handqvarn : Eller och någon Vnderfåte / ehoo han är / förskrifwe sigh Handqvarnes stenar / vthan Landz / och them i Riket införa. Warder någon thet medh befunnen / then samme skal til hundrade Dalers böther förfallin warda.

Til thet Fierde / Sedan skole förordnes gode och bestedelige Mån til Commis. öfwer bette. Qwarnetull / så många vthi hwar Landzände som behöfues. The samme skole medh alswat och flit Vnderfäterne förkunna och förholla the stoore vndersteff som här til dagz medh Midtullen skeedt är / fordrandes aff Prester = Bärgerkapet och gemene Almogen i Städer och å Landet / theres hand och tillsäjelse / at the widh then Eedh och Plicht som the Os och Cronan medh förbundne äre / lästwe och beplichte sigh thet vthinnan wele och skola göra hwadh som rätt och redeligt är / Och samma wår och Rikszens Intrade vthi ingen motto försmilla eller försmilla låta : Men Adelen the som här tilstådes äre / gøre theres Plicht och Tillsäjelse in för wårt Rikz Råd / Och the som hemme äre / för Stadthollerne i hwar Landzände / at the i listka motto Os och Cronan wår Rättigheet troligen vthgöra wele.

Til thet Fempte / Skole Stadthollerne i
Landzänderne / hwar i sitt Stadthollaredöme förordna medh H.
K. M^{ts}. Lullqvarner godhe Mölnare. Men Adelen och andre/
som Dwarner äge / måge sätta theres egne Mölnare (hwilke
icke theste mindre skole holla then rictigheet på hwadh som ma-
les / och göra thet bestedh före / säsom wære och Cronones Mölna-
re) särdeles them som skrifwa och läsa kunne / hwilke skole an-
tekna all then Sådth som aff Adel eller Dadel / Präster / Wår-
gare eller Bönder / aff Städerna eller Landzbygden / föres til
Dwarnen.

Til thet Stette. Och på thet Mölnaren
medh mycken Skriffning må förskones / skall Stadthollaren lä-
ta tryckia en hoop medh Sedler eller Poletter / thet vthinnan spa-
tia lefde äre för nampten / Så ock hwadh handa slagz Sådth
til Dwarne föres / och Mölnaren någre tusende Stycker thet
aff tillstålla / vthi hwilke han sedhan / när Bonden kommer medh
sin Wärd til Dwarnen / hans nampt / så ock hwadh slagz
Sådth han then resen dist förde hafwer / inskrifwa skal / och gifwa
så Bonden samme Sedel medh sigh hem tilbaker igen.

Til thet Sitwnde / Sedan skal hwar och en
som sådana Sedlar bekommit hafwer / när han kommer ifrån
Dwarnen / antingen näste Predikedagh eller elliest i Bekun /
när så lägenheet giffs / lefwerere them sin Kyrticheerde och Soch-
neprest / hwilken Sedlerne til sigh anamma / och sedan effter han-
den som the inlefwerees til hwar ottonde eller fiortonde Dag
Commis: tillficka skal / på thet Almogen medh onödigh Skius-
ning och Gåstning må förskont warda. Doch stände them aff
Adel och andre förnehme Sochne Mån frijet / antingen the wele
lefwerere them Sochnepresten / eller och sielswe förficka them
Commis: tilhanda.

Til

Til thet Ottonde / Så skole ock **Commis:** eff-
ter som Zedlerne ifrån Presterskapet inkomma til / hålla thet ett
richtigt Register och Längd vppå / och them sedan Månadligen
Bookhollaren vthi Landzendan tilskicka / at han them til Books
föra och thet vppå en richtigheet holla må.

Til thet Nyonde. Vthi lijka motto skole ock
Commis: holla en wis längd på alle the familier vthi theses
Commisariat åre / så i Städerne som å Landet / och effter
Zedlerne grannerligen ransaka och förfara / hwadh och huru
mycket hwar och een familia hafwer mala låtet / Och thet the
bestinna / at någon hafwer mindre malet / än hans familia är
starkt til / Then samma skole the tagha til förhöör / och nogha
förfara hwar vppå selet hänger. Bestås någon antingen haf-
wa bruket Handqvarnerne eller elliest i någon motto Vår och
Eronones Toll och Inkompster försnillat hafwa / then samma
skal vara saakfallen til the böter som vthi then andre Puncten
om Handqvarnerne förmålt ståår. Thet och Commisarie-
ne bære någon misstancka til någon Adelman / at han effter Zed-
lerne icke hadhe gjorde hwadh rätt år / så skal han stamma thet
samma til Tings / thet Saaken ransakes och swares / och sedan
dom å tages / in foro competenti, effter såsom Privilegierna
thet om förmå / men alle andre Ständz Personer swara och dö-
mes på Tinget och Rådhusen.

Til thet Tyionde / Vt ock någon som skiuter
thet vppå / at han hafwer widh andre Qvarner vthi en annan
Commisariat mala låtet / effter som ingen skal förbudit war-
da / at mala thwar honom bäst synes / och honom faller lågligest /
Så skole Commisarierna conferera sine Längder tilhopa /
och pröfwa om thet så finnes i sanning som han föregifwer / Fins
han hafwa berättet Sanningen / ware Saaklöds: Hwar och
icke / stånde thet straff som åfwenbemålt år.

Til

Til thet Elloffte / Försuma och Commiss: nå-
gen Familia eller Hushold / och icke såsom sigh bör / medh flit
ther effter ransaka / at Dh och Cronen må skee rätt / Skole the för
hwar Familia the således försuma / til tiyo Dalers böter förvaldne
warda.

Til thet Tolfte / Och på thet här medh theste
bättre Richtigkeit skee må / Skole Commiss: en gång om året/
antingen om Wärens Walborgmessa / eller om Hösten Mär-
måssa tijdh / stemma all Almogen vthi then Landzenden tillsamen /
och ther ransaka hwar och huru mycket hwar och en thet året
öfwer hafwer malet / Och then som tå befinnes hafwa wåre och
Cronones Renter förswillat / medh then samme skal procederes
och hollas som vthi förre Puncterne är förmålt. Thesemellan
skole the på någon Ort vthi Landzenden stilla blifwa / och Under-
säterne medh Aff och Anresende ingelede betunga.

Til thet Sidste / Hwarh vpbörden wedkom-
mer / Skole Stadthollarne och Mölnare allena hafwa ther medh
til at göra / Och Stadthollaren Månadligen / effter som Jed-
lerne aff Commiss: til Bockhollaren förskickde äre / vthwissa /
infordra Penningerne / och them oförsumat i rätten tijdh til wår
Kente Sammer förskicka. Och ther tå något seel finnes hoos
Mölnaren / at han effter Jedlernes innehold Penningerne icke
leswerera kan / Skal han aff Stadthollaren Tingföras / och ther
Saaken skärskådas och dom å fällas. Sedan skole Commiss:
hwarcken medh Mölnare eller Vpbörden hafwe til at beställa.
Datum på wårt Konungzlige Slott Stockholm / then 22. De-
cembris, Anno 1627.

GUSTAVUS ADOLPHUS.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

COSTAVUS ADORBIUS